

Okresný úrad Martin

Odbor krízového riadenia

Námestie S. H. Vajanského č.1

Metodický pokyn 1/2018

Odporúčania pre obyvateľstvo

v prípade vzniku javov

- *po vyhlásení 2. a 3. stupňa hydrologickej výstrahy alebo meteorologickej výstrahy*
- *smogovej situácie*

Obsah:

- I. Úvod
- II. Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku javov po vyhlásení 2. a 3. stupňa hydrologickej alebo meteorologickej výstrahy
- III. Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku nepriaznivej smogovej situácie
- IV. Vyrozmnenie obyvateľstva o vyhlásení hydrologickej/ meteorologickej výstrahy - vzor

I.

Úvod

Za účelom znižovania nežiaducich následkov hydrologických a meteorologických javov a nepriaznivej smogovej situácie na život a zdravie obyvateľstva, po vyhlásení 2. a 3. stupňa ohrozenia alebo vyhlásenia ohrozenia nepriaznivou smogovou situáciou Slovenským hydro - meteorologickým ústavom, Vám v tomto metodickom pokyne poskytujeme „odporúčania pre obyvateľstvo...“ a vzor možnej relácie do miestneho rozhlasu.

Odporúčame Vám, po obdržaní informácie od okresného úradu o výstraha 2. alebo 3. stupňa príslušného hydrologického a meteorologického javu, informovať obyvateľstvo dostupnými informačnými prostriedkami mesta/obce s doplnením odporúčania vykonania opatrení na minimalizáciu následkov príslušného javu v súvislosti so stupňom výstrahy.

Ing. Karol Bayer
vedúci odboru krízového riadenia

II.

Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku javov po vyhlásení 2. a 3. stupňa hydrologickej alebo meteorologickej výstrahy

Maximálna teplota

2. stupeň

Maximálna teplota vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 35°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- c) dodržiavať pitný režim.

3. stupeň

Dlhodobé dosahovanie maximálnej teploty vzduchu v rozpätí od (Teplota, > 40°C):

- a) vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- b) dodržiavať pitný režim,
- c) nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacich automobiloch,
- d) pri pobyte na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokryvka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare a pod.).

Minimálna teplota

2. stupeň

Dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (M2, < 20°C).

Silný mráz:

- a) chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- b) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- c) vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3. stupeň

Minimálnej teploty vzduchu (M3, < 30°C).

Veľmi silný mráz:

- a) urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- b) vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie...),
- c) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

Vietor

2. stupeň

Výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V2, priemer > 20 m/s alebo nárazy > 25 m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) nepúšťať von deti,
- f) zabezpečiť domáce zvieratá,
- g) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- h) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- i) zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- j) pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo (v nárazoch) rýchlosť (V3, priemer >25 m/s alebo nárazy >35 m/s):

- a) keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- b) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) nepúšťať von deti,
- e) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- f) zabezpečiť žeriavy.

Sneženie

2. stupeň

Silné sneženie pri ktorom spadne S2, > 20 cm nového snehu za 12h:

- a) na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- b) vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- c) v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3. stupeň

Mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne S3, > 30 cm nového snehu za 12h:

- a) obmedziť pobyt a pohyb v exteriéri. (i dopravnými prostriedkami)

Poľadovica

2. stupeň

Intenzívna tvorba poľadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba poľadovice:

- a) obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

Snehové jazyky a záveje

2. stupeň

Intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- b) zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, osobný vreckový počítač, vysielačka a pod.) pre prípad núdze.

3. stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov:

- a) obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- b) obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

Hmla

2. stupeň

Výskyt silných hmiel s dohľadnosťou (H2, < 300m):

Ak viditeľnosť nepovoľuje ísť rýchlejšie ako 20 km/hod. a keď nie je možné rozoznať okraj cesty odstavte vozidlo. Na diaľniciach vyhľadajte najbližšie odpočívadlo a počkajte kým sa hmla rozplynie.

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných hmiel s dohľadnosťou (H3, < 100m):

Obmedziť jazdu vozidlom z bezpečnostných dôvodov.

Búrky

2. stupeň

Výskyt silných búrok spojené prívalové zrážky s úhrnmi (BD2, >30mm za 1h) a nárazy vetra s rýchlosťou (BV2, >25m/s):

- a) nezdržiavať sa na voľných plochách,
- b) nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- c) zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- d) odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- e) zabezpečiť domáce zvieratá,
- f) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- g) s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- h) vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy (pozor na ich prípadné zatopenie),
- i) nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- j) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt mimoriadne silných búrok spojené s prívalovými zrážkami s úhrnom (BD3, 40 mm za 1h) a nárazmi vetra s rýchlosťou (BV3, >35 m/s):

- a) keď nemusíte, nevychádzať z domu,
- b) nepúšťať von deti,
- c) neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- d) nezdržiavať sa pri stožiaroch vysokého napätia alebo vysokých stromoch,
- e) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- f) zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

Dážď

2. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok (D2, > 50mm za 12h):

➤ **v prípade kritického nedostatku času:**

a) Zanechať akékoľvek činnosti a rýchlo sa odobrať na bezpečné (kopec, vyšší svah a pod.) alebo vopred určené miesto.

➤ **pokiaľ máte dostatok času:**

- a) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu,
- b) premiestniť vybavenie domácností do vyšších poschodí,
- c) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- d) pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydľia,
- e) pripraviť si lieky, dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- f) zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- g) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- h) informovať svojich susedov,
- i) pripraviť evakuáciu zvierat,
- j) pripraviť si evakuačnú batožinu,
- k) opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt).

3. stupeň

Výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom (D3, > 70mm za12h):

- a) dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch,
- b) opustiť vodné plochy, a priestory v blízkosti potokov a riek (aj vyschnutých korýt),
- c) odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny a pod.),
- d) uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- e) vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu.

III.

Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku nepriaznivej smogovej situácie

Smogová situácia

Vyhlásenie smogovej situácie:

1. Oznámenie o smogovej situácii

(častice PM₁₀ prekračujú informačný prah 100 µg/m³)

2. Výstraha pred závažnou smogovou situáciou

(častice PM₁₀ prekračujú informačný prah 150 µg/m³)

Odporúčané opatrenia

- a. Pre obmedzenie zbytočnej expozície častíc PM₁₀ v čase so zvýšenými koncentraciami v ovzduší považujeme za vhodné zabezpečiť tieto opatrenia:
 - obmedziť dobu pobytu vonku
 - skrátiť vetranie obytných miestností
 - obmedziť fyzickú námahu vonku (fyzická práca, športové aktivity)
- b. Obyvateľstvo využívajúce lokálne vykurovacie systémy na pevné palivo (pece, kachle, kotle ústredného kúrenia, kozuby a pod.) by malo dlhodobo dodržiavať tieto zásady:
 - Nespaľovať odpad, vrátane odpadového dreva (nábytok, okná a pod.), vznikajú pritom okrem PM₁₀ aj ďalšie toxické látky.
 - V prípade kúrenia drevom používať drevo dobre vysušené (malo by sa sušiť 1-2 roky)
 - Udržovať spaľovanie paliva pokiaľ možno v optimálnych podmienkach:
 - Pravidelne čistiť kotel a komín
 - Prikladať radšej častejšie po menších dávkach
 - Nastaviť regulačné klapky tak, aby mal vzduch prístup k palivu, nedusiť oheň
 - Ak je to možné, udržiavať teplotu za kotlom medzi 150-250°C

- Pokiaľ je to možné, vymeniť staré spaľovacie zariadenie za moderný kotol s nízkymi emisiami škodlivých látok
- c. Obmedzenia je potrebné dodržiavať a aktivity časovo obmedzovať tým viac, čím vyššie sú koncentrácie častíc PM10 v ovzduší a čím rizikovejší z hľadiska zdravia sú exponovaní jedinci.

IV.

VYROZUMENIE OBYVATEĽSTVA O VYHLÁSENÍ HYDROLOGICKEJ / METEOROLOGICKEJ VÝSTRAHY (PROSTREDNÍCTVOM MIESTNEHO ROZHLASU)

Vážení občania, venujte pozornosť nasledujúcemu oznamu !

Slovenský hydrometeorologický ústav vyhlásil hydrologickú/
meteorologickú výstrahu II. (III.) stupňa:

.....
dňa o hodine.

(znenie hydrologickej /meteorologickej výstrahy)

pre okres

..... Uvedená
výstraha sa dotýka i územia našej obce.

Žiadame Vás, aby ste v rámci svojich možností vykonali nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany svojho života, zdravia a majetku a dodržiavali nasledovné odporúčania:

.....
.....
.....
.....

....

(Vložiť text z odporúčaní pre konkrétny jav a stupeň výstrahy!)

Vydal:

Okresný úrad Martin
odbor krízového riadenia
Námestie S. H. Vajanského č. 1, 036 58 Martin
Január 2018

Kontakt: :

☎ 043/ 4131626,

☎ + fax : 043/ 4131626

e-mail: okr.mt@minv.sk